

In gesprek over

De Zorgagenda voor een gezonde samenleving

VGZ – 19 maart 2018

Loek Winter
Willemijn van der Zwaard

Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS)

Recept voor
maatschappelijk
probleem
Medicalisering van
levensfasen

raad voor **V**olksgezondheid en
Samenleving

Zonder context
geen bewijs

Over de illusie van
evidence-based
practice in de zorg

raad voor **V**olksgezondheid en
Samenleving

Eenvoud loont
Oplossingen om
schulden te voorkomen

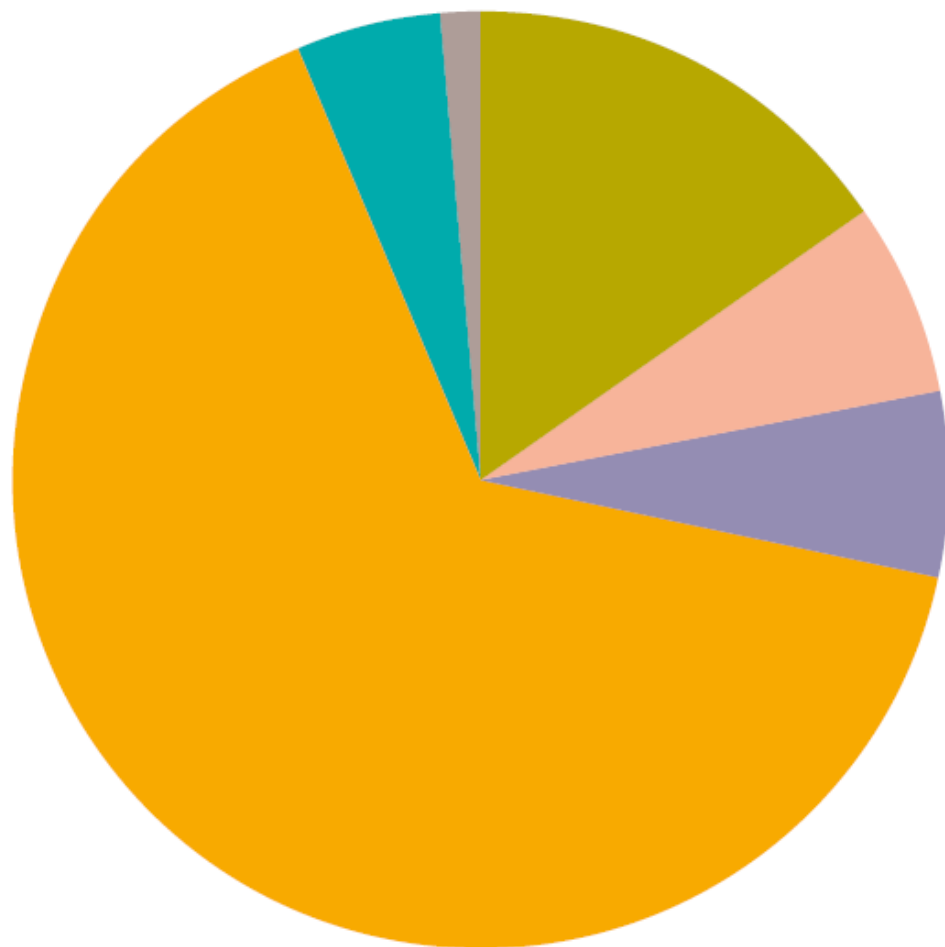
raad voor **V**olksgezondheid en
Samenleving

De Zorgagenda voor een gezonde samenleving

Investeren in onderling vertrouwen	Meer aandacht voor verschillen tussen mensen	Inzetten op blijvende solidariteit
1. Verantwoording in dienst van verantwoordelijkheid	3. Diversiteit in dienstverlening	5. Toegangsdrempels op maat
2. Investeren in een gezonde samenleving	4. Ruimte voor kwaliteiten van leven	6. Participeren naar eigen maatstaven

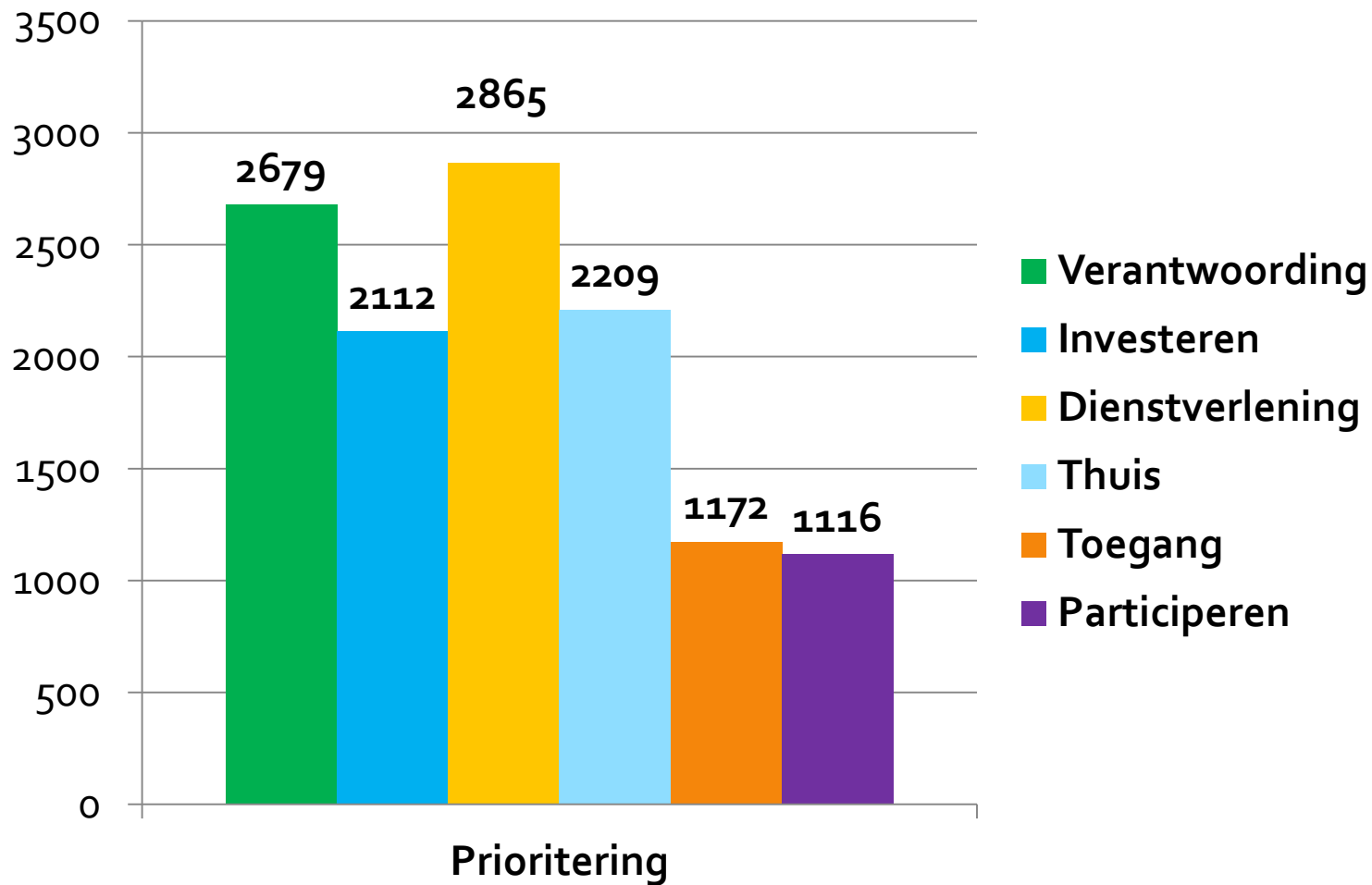

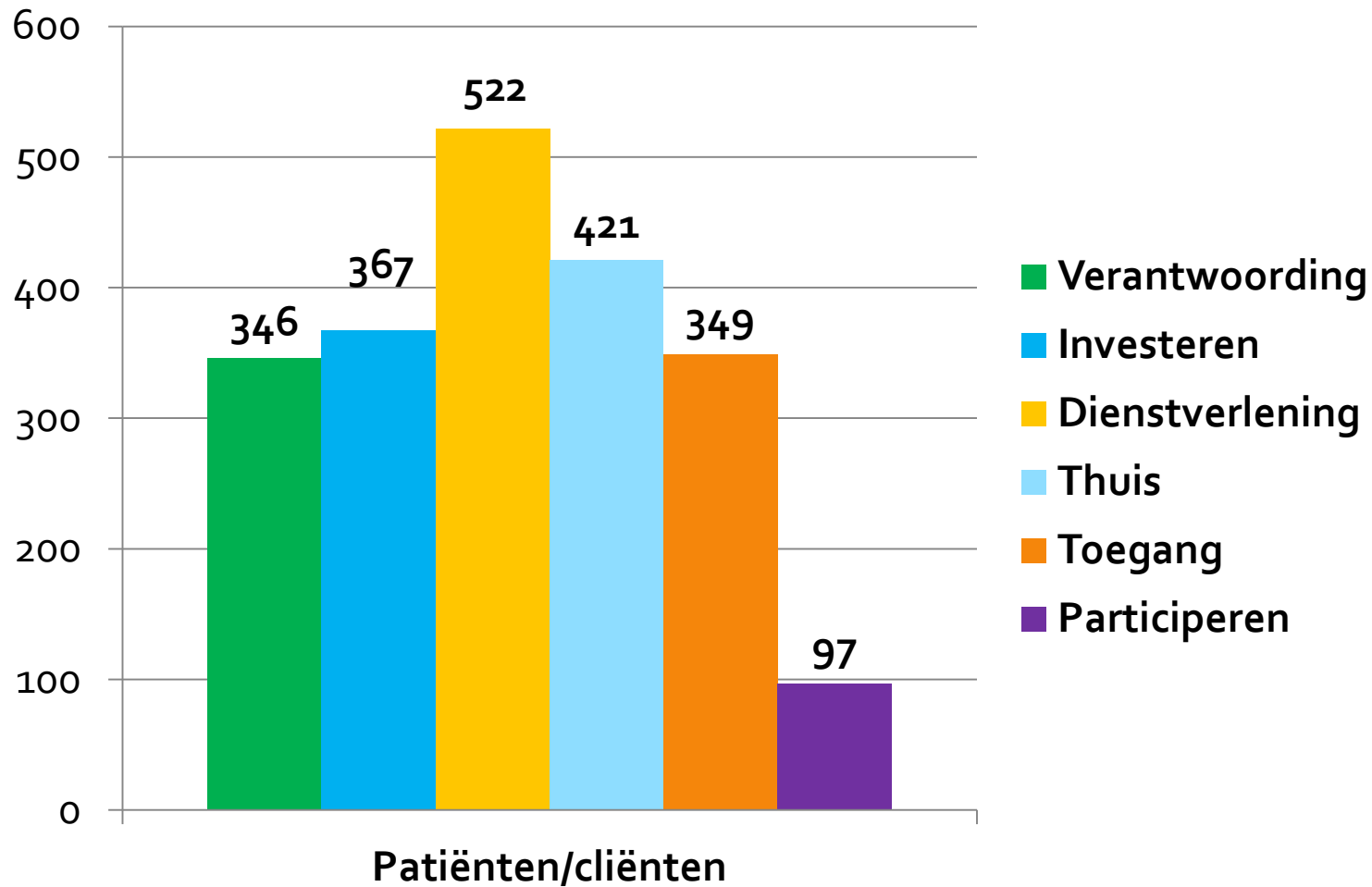

Figuur 2: Samenstelling van de deelnemers aan de raadpleging

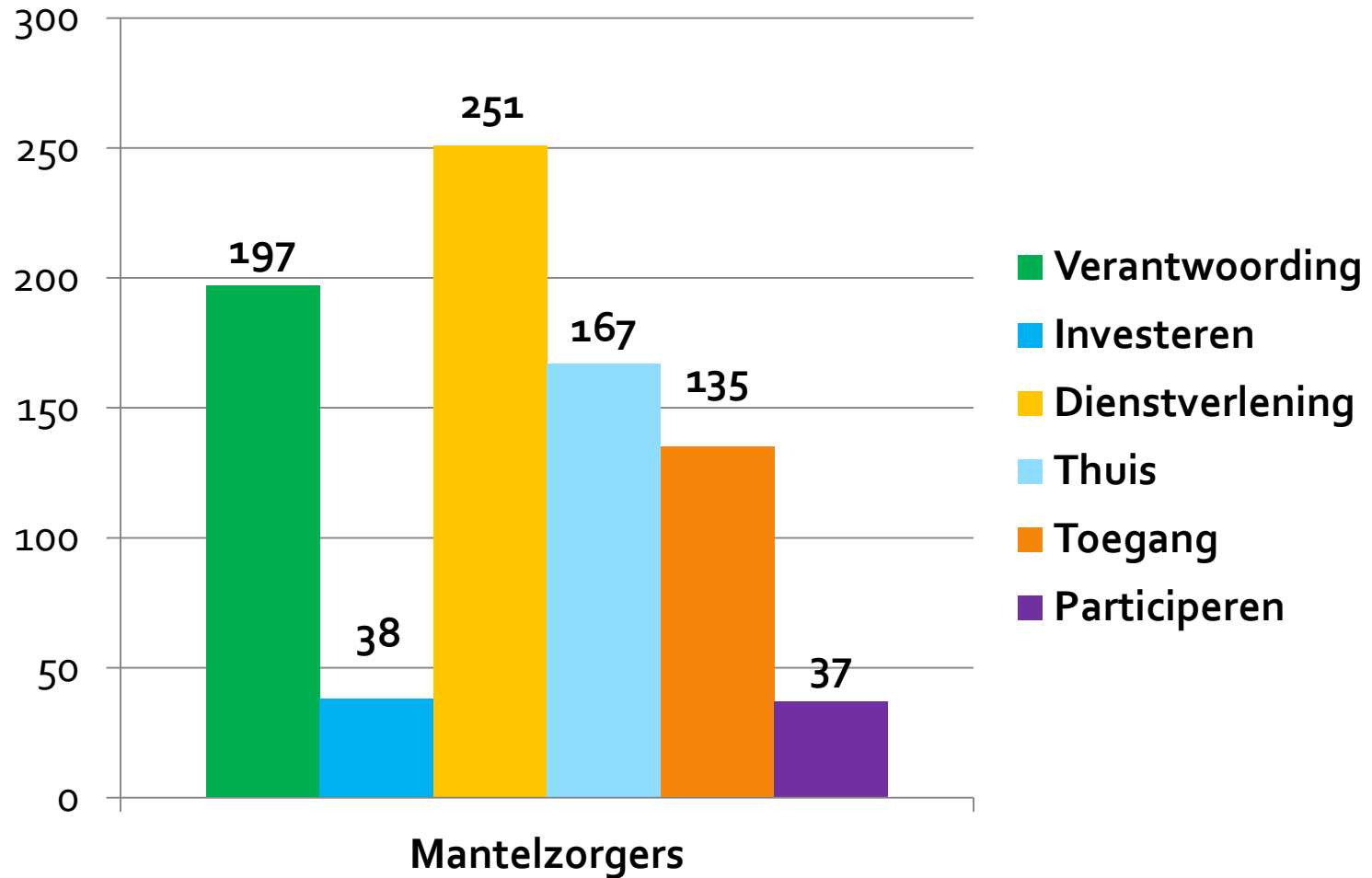

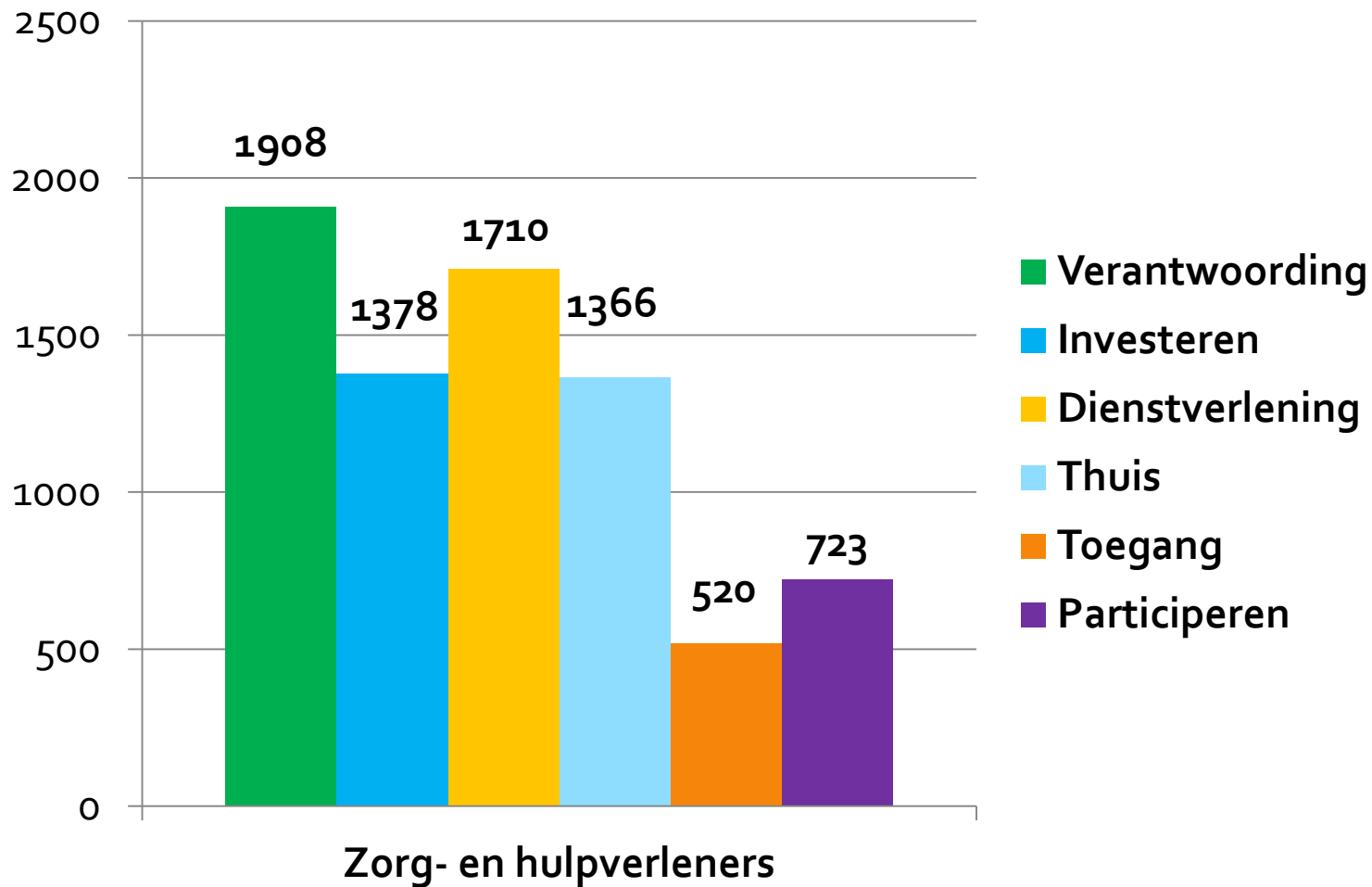
Totaal: 17.712

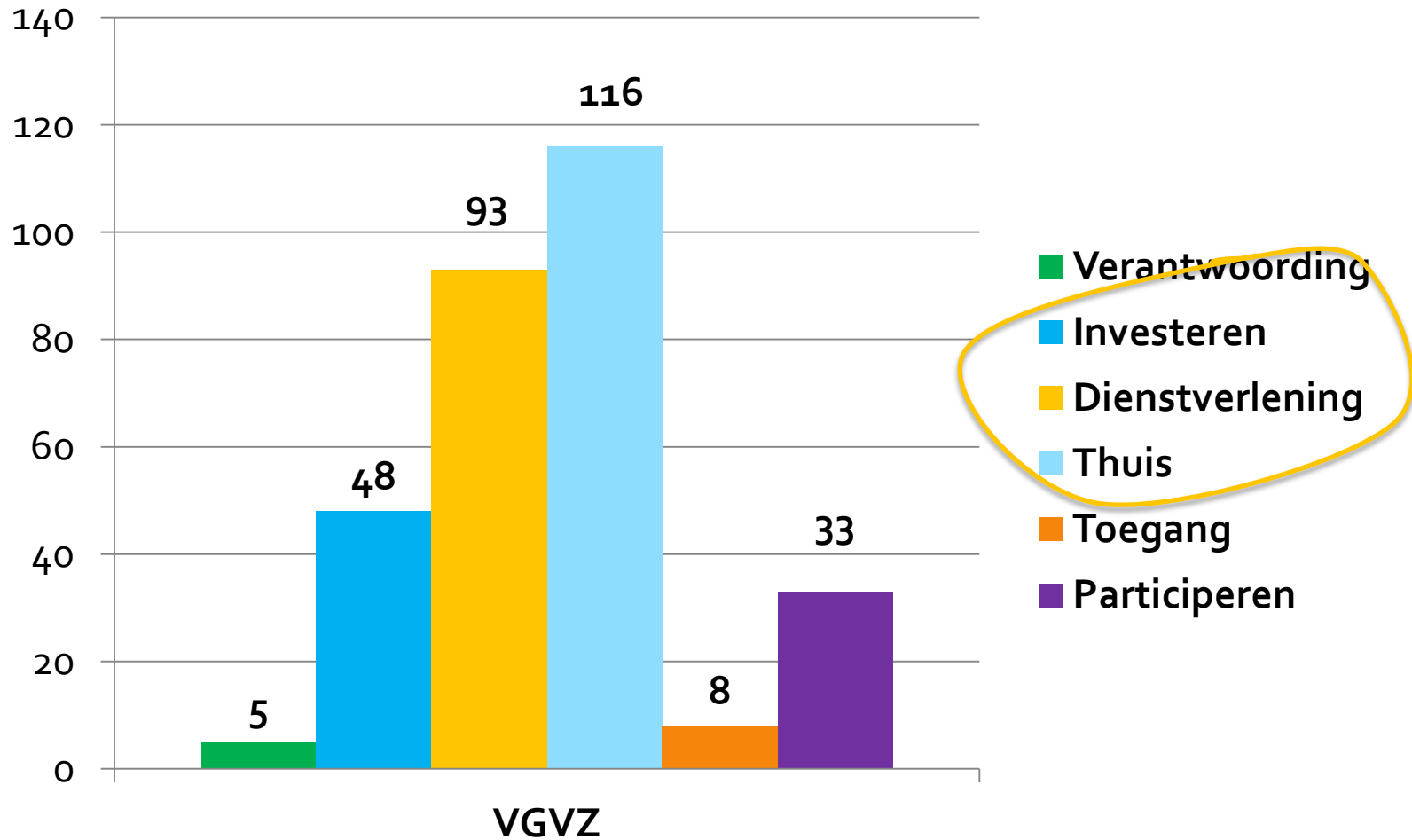

Investeren in een gezonde samenleving

Het waarderen van investeringen in de
gezondheid van mensen

“Mijn functie geestelijk verzorger kan in de thuissituatie van mensen veel preventieve resultaten bereiken. **Preventie van klachten door een zorg, verdriet, een grote levensvraag of angst met iemand te kunnen bespreken**, die dit kan helpen duiden en ruimte geven aan de existentie van deze persoon.”

“[Mijn organisatie] levert in de eerste lijn geestelijke verzorging aan patiënten van huisartsen bijvoorbeeld. Hiervoor is waardering van de patiënten en de betrokken huisartsen, maar **er is van overheid, verzekeraars en andere geldschieters geen waardering om het van de grond te tillen.**”

“Veel mensen die terminaal of ernstig ziek naar huis gaan krijgen alle (thuis)zorg die ze nodig hebben. Geestelijke verzorging maakt daar geen deel van uit. **Op een aantal plaatsen hebben geestelijk verzorgers een poule gemaakt van waaruit ze, naast hun reguliere betaalde werk, deze mensen vrijwillig begeleiden.** Zodat er niet alleen aandacht is voor het fysieke maar ook voor het spirituele en existentiële welzijn.”

Dienstverlening

Belemmeringen en aanknopingspunten
voor het leveren van maatwerk

“Geestelijke zorg is op dit moment niet goed in zicht bij andere professionals. Door in gesprek te zijn met zorgverleners, landelijk door mijn beroepsvereniging en door mij zelf op lokaal niveau kan de **onbekendheid met geestelijke zorg worden weggenomen** en een wezenlijke bijdrage leveren aan de zorg die een mens behoeft.”

“Stop met het denken 'dat hebben we altijd zo gedaan' en **ga eens buiten de kaders en de gebaande paden kijken**. Goede zorg is zorg die voor de cliënt goed is. De cliënt beoordeelt dit, niet een of ander regeltje.”

“In **opleidingen** zou mijns inziens al meer gevoeligheid voor de niet-direct-zichtbare vragen moeten worden gekweekt.”

“Ieder zal zich moeten willen verdiepen in de zorgvrager en niet vanuit aannames, theorieën het verschil willen maken voor deze zorgvrager. Voorbeeld: **meer investeren in intake, doorvragen op zin en betekenis** (niet alleen feiten) en zo ontdekken wat voor deze persoon op het spel staat.”

Ruimte voor kwaliteiten van leven

Toegespitst op: afwegingen en dilemma's rond het
verlenen van zorg en hulp aan huis

“Bijvoorbeeld door hierover in alle openheid een gesprek aan te gaan met de verschillende belanghebbenden onder leiding van een **onpartijdig iemand die geschoold is om dit soort gesprekken te begeleiden** en kan helpen zoeken naar meer innerlijke ruimte om het onderwerp van gesprek vanuit diverse perspectieven te kunnen bekijken en niet alleen vanuit soms hoogoplopende emoties of strijdige belangen. Dat is heel erg nodig om elkaar vast te kunnen blijven houden als het soms moeilijk is, zodat er een beslissing kan worden genomen die voor alle partijen goed is en waarbij de cliënt in kwestie wordt meegenomen in het proces.”

“Het zou goed zijn als **iemand echt naar de overwegingen kan luisteren die de cliënt heeft en empathisch aanvoelt hoe belangrijk dat is voor hem/haar**. Wellicht valt kwaliteit van leven voor die cliënt samen met thuis blijven wonen. De argumenten die vaak aangehaald worden zijn rationeel, "organisatorisch" bepaald, terwijl veel mensen zich lang (tot altijd) ontheemd blijven voelen als die toch de doorslag hebben gegeven, om niet langer thuis te blijven. Dat hoor ik dan als geestelijk verzorger. Kwaliteit van leven wordt niet meer ervaren.”

“Moeilijke vraag, vraagt om een goed samenspel: cliënten hebben niet altijd inzicht in wat het met zich meebrengt voor zichzelf en de omgeving om thuis te blijven, **mantelzorgers zijn geneigd over hun grenzen heen te gaan (schaamte, schuldgevoel, zich groot houden), daardoor zien hulpverleners niet altijd hoe nodig het is. Casemanagers zijn nodig.**”

Gezien en gehoord

- Verantwoordelijkheid *delen* in plaats van *verdelen*
--> het blijven de vragen van de vele handen
- Niet vrijblijvend: elkaar aanspreken zodat meer passende zorg en hulp tot stand komt. Hoe dan?
- Afwegingskader: drie principes voor beleidsmakers, politici, bestuurders en professionals

Werken aan een gezonde samenleving
op basis van 17.000 ervaringen met zorg en hulp

Nieuw plan? Nieuwe maatregel? Nieuw initiatief?
Eerst toetsen aan de volgende drie principes:

Eenvoud

Voor wie maak ik het nu eenvoudig?
Begrijpt de burger het?

Grenzenwerk

Kan ik hiermee voorbij domeingrenzen werken?
Ken ik de gevolgen hiervan voor anderen?

Leren

Welk inzicht levert mij dit op?
Welk inzicht levert dit de ander op?

De principes in praktijk

- Toetsen: doet het plan recht aan wat er leeft?
- (Zelf) reflectie: wat betekent mijn idee voor eenvoud, grenzenwerk en leren?
- Samenspraak: actieve verbinding met dagelijkse belevingswereld bij het ontwikkelen, uitwerken en uitvoeren van nieuwe ideeën

Het essay *Gezien en gehoord* en de bijbehorende achtergrondstudie *Talrijke ideeën over een gezonde samenleving* zijn voor iedereen te downloaden via www.raadrvs.nl en www.dezorgagenda.nl

raad voor **R** Volksgezondheid en
Samenleving